

NORGES HØYESTERETT

Den 9. februar 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matningsdal, Falkanger og Bergsjø i

HR-2021-245-U, (sak nr. 21-019710STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Knut Henning Larsen)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over lagmannsrettens fengslingskjennelse.
- (2) A er siktet for medvirkning til drap, jf. straffeloven § 275, jf. § 15.
- (3) Han ble første gang fengslet ved Kristiansand tingretts kjennelse 22. oktober 2020 med grunnlag i bevisforspillelsesfare, jf. straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 2. Fengslingen er siden forlenget med hjemmel i samme bestemmelse.
- (4) Påtalemyndigheten begjærte 22. januar 2021 forlengelse av fengslingen, prinsipalt med grunnlag i straffeprosessloven § 172 om rettshåndhevelsesarrest, subsidiært med grunnlag i bevisforspillelsesfare.
- (5) Kristiansand tingrett avsa 27. januar 2021 kjennelse med slik slutning:

«A, født 00.00.1985, kan fortsatt holdes i varetektsfengsel inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 25. februar 2021.»
- (6) Tingretten fant at det forelå bevisforspillelsesfare, og tok ikke stilling til om vilkårene for rettshåndhevelsesarrest var oppfylt.
- (7) A anket kjennelsen til Agder lagmannsrett.
- (8) Agder lagmannsrett avsa 2. februar 2021 kjennelse med slik slutning:

«Anken forkastes.»

- (9) Lagmannsretten fant at det var grunnlag for rettshåndhevelsesarrest etter straffeprosessloven § 172, og tok ikke stilling til bevisforspillelsesfaren.
- (10) A har anket kjennelsen til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen. Det gjøres blant annet gjeldende at lagmannsretten har gitt en mangelfull begrunnelse for at det kvalifiserte beviskravet i straffeprosessloven § 172 er oppfylt, spesielt knyttet til siktedes drapsforsett. Det anføres også at lagmannsretten har gitt en mangelfull begrunnelse for behovet for rettshåndhevelsesarrest.
- (11) *Påtalemyndigheten* har i tilsvarende påstått anken forkastet og anført at lagmannsrettens begrunnelse er tilstrekkelig på alle punkter.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at saken gjelder en videre anke over fengslingskjennelse, hvor utvalgets kompetanse er begrenset etter straffeprosessloven § 388 første ledd nr. 2 og 3 til å prøve lagmannsrettens generelle lovtolkning og saksbehandling.
- (13) I motsetning til ved tidligere fengslingsforlengelser hvor fengslingen er begrunnet i straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 2 om bevisforspillelsesfare, har lagmannsretten nå begrunnet fengslingen i straffeprosessloven § 172 om rettshåndhevelsesarrest. Fengsling etter denne bestemmelsen er betinget av at det foreligger tilståelse eller «andre forhold som i særlig grad styrker mistanken». Som begrunnelse for at dette vilkåret er oppfylt, uttaler lagmannsretten:

«Lagmannsretten finner at vilkårene for fengsling i § 172 er oppfylt. Hva gjelder mistankevilkåret vises det til de tidligere kjennelser fra Kristiansand tingrett med videre henvisninger til straffesaksdokumenter, som [er] dekkende også for lagmannsrettens syn.

Vilkåret om at mistanken skal gjelde et lovbrudd som kan medføre straff av fengsel i 10 år eller mer, eller forsøk på et slikt lovbrudd, er oppfylt.

Etter straffeprosessloven § 172 oppstilles det krav om at det må foreligge tilståelse eller andre forhold som i særlig grad styrker mistanken. Varetektsfengsling på dette grunnlaget krever en meget sterk sannsynlighet for at den tiltalte er skyldig etter siktelsen, jf. Rt-2007-84 avsnitt 20.

Lagmannsretten finner at mistankegrunnlaget i særlig grad styrkes av opplysninger i dok. 05,52 især side to og tre. Alle de tre siktede hadde avslåtte mobiltelefoner kort tid før de kjørte til X. A har erkjent at han var sjåfør for de to medsiktede og at han ventet i eller ved bilen mens de var inne i leiligheten til avdøde. Det er sannsynlig at A må ha sett at de to medsiktede kom ut av avdødes leilighet med en sort søppelsekk. Politiet har beslaglagt søppelsekken og innholdet. Det er blant annet beslaglagt en notatblokk merket «A», jf. dok. 05,52 side to. Tekniske undersøkelser har avdekket at avdødes mobiltelefon befant seg i siktedes bil i en periode fra kl. 05:57 drapsnatten da bilen forflyttet seg fra X til Y, jf. dok. 05,68 side to. A ble avhørt innledningsvis, og sist 19. januar 2021 – uten at det som fremkommer der er egnet til å svekke mistanken mot ham.

Siktelsen gjelder medvirkning til drap. As rolle fremstår objektivt som en medvirker. At han subjektivt ikke har forstått at han har hatt en rolle i forbindelse med drapet, kan ikke utelukkes, men vurderes på nåværende stadium av etterforskningen som svært lite sannsynlig.»

- (14) Det fremgår videre av lagmannsrettens kjennelse at siktede overfor lagmannsretten anførte at han trodde at de to medsiktede skulle kjøpe narkotika av fornærmede, og at hans forsett ikke

omfattet at det kom til å bli begått et drap. Kjennelsesgrunnene indikerer dessuten at lagmannsretten har bygget på at han ventet i bilen mens de to medsiktede oppsøkte fornærmede. På denne bakgrunn var det et springende punkt i saken hva As forsett gikk ut på da de to medsiktede forlot bilen. Ankeutvalget kan ikke se at lagmannsretten har tatt direkte stilling til dette spørsmålet. Tvert om viser omtalen av hva de to medsiktede brakte med seg fra åstedet samt henvisningen til dok 05,52 side 2 at lagmannsrettens begrunnelse primært er knyttet til etterfølgende omstendigheter. Det fremgår ikke av kjennelsen hvordan lagmannsretten har kommet til at disse forhold kaster lys over hans subjektive forhold *før* drapshandlingen. I denne sammenheng kan det tilføyes at det avsluttende utsagnet om at «han subjektivt ikke har forstått at han *har hatt en rolle* i forbindelse med drapet» (uthevet her) like gjerne kan gjelde etterfølgende som forutgående kunnskap.

- (15) Lagmannsrettens kjennelsesgrunner er dermed mangelfulle med hensyn til As forsett i forhold til en forestående drapshandling. Kjennelsen må dermed oppheves, jf. straffeprosessloven § 385 tredje ledd første punktum sammenholdt med § 343 andre ledd nr. 8.
- (16) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)